

บทที่ 2

นานามิติแห่งการพัฒนา

บทที่ 2

นานามิติแห่งการพัฒนา

ในปัจจุบันนี้ทุกประเทศต่างมุ่งพัฒนาประเทศของตนเองให้มีความเจริญในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ดังจะเห็นได้ว่าความมุ่งหมายของรัฐบาลในแต่ละประเทศมีแนวนโยบายแตกต่างกันไป เช่น ประเทศพัฒนาแล้ว (Developed Countries) รัฐบาลจะให้ความสำคัญแก่การพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสำคัญ สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา (Developing Countries) รัฐบาลจะให้ความสำคัญในการพัฒนาทางการสวัสดิการสังคมเป็นหลัก ในทางตรงข้ามประเทศด้อยพัฒนา (Less Developed Countries) ก็ให้ความสำคัญในการพัฒนาทางด้านเสถียรภาพทางการเมืองการปกครอง (Political Stability) หรือฐานทัพทางทหาร (Military Base) เป็นสำคัญ แต่โดยภาพรวมทุกๆ ประเทศนั้นต่างมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนเพื่อการพัฒนาในทุกๆ ด้านต่อไป

2.1 ความหมายของศาสตร์

การพัฒนา ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Development หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ดีขึ้นเจริญขึ้น (วิจิตร ศรีสอาน, ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย และสิริวรรณ ศรีพหล, 2524 :10)

การพัฒนา คือ สภาวะเศรษฐกิจของประเทศหนึ่ง ๆ สามารถทำให้ผลผลิตมวลรวมของประชาชาติสูงถึงร้อยละ 5-7 ต่อปี และสามารถรักษาระดับนั้นไว้ได้เป็นสภาวะที่มีประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีในทางเศรษฐกิจ

การพัฒนา คือ การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการเร่งรัดให้ผลผลิตมวลรวมของชาติเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการที่ส่งผลให้ระดับรายได้โดยเฉลี่ยต่อบุคคลของประเทศสูงขึ้น และประชาชนจะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตและการทำงานตามที่ได้วางแผนไว้ เพื่อลดสัดส่วนของภาคเกษตรกรรมในขณะที่เพิ่มสัดส่วนของภาคอุตสาหกรรมและการบริการ (เกื้อ วงศ์บุญสิน, 2538 : 73)

อนึ่ง การพัฒนาจะเป็นการเพิ่มพูนความสามารถของสังคม โดยไม่คำนึงถึงเรื่องขอบเขตซึ่งถูกกำหนดโดยเป้าหมาย และโดยสร้างพื้นฐานของสังคมในขณะนั้นการพัฒนาเป็น

นอกจากนี้การพัฒนาแบบยั่งยืนจะเป็นการพัฒนาที่ครอบคลุมมาตรฐานการรักษา
ทรัพยากรธรรมชาติที่ชนรุ่นหลังพึงจะได้รับเท่าๆกับชนปัจจุบันที่ได้รับมา

อนึ่งการพัฒนาแบบยั่งยืน หมายถึง การทำให้คุณภาพของชีวิตมนุษย์ดีขึ้นภายใน
ระบบนิเวศวิทยาที่สามารถรองรับการดำเนินชีวิตได้ต่อไป (เกื้อ วงศ์บุญสิน, 2538 : 71)

การพัฒนาแบบยั่งยืน บางครั้งจะพบความหมายที่มีศักยภาพสอดคล้องกันคือ

1. เศรษฐกิจแบบยั่งยืน (Sustainable economy) ซึ่งจะหมายถึงการรวมการ
พัฒนาเศรษฐกิจที่จะต้องดำรงและรักษาไว้ของทรัพยากรธรรมชาติด้วย โดยอาศัยการยกระดับ
ความรู้ ปรับปรุงองค์กรตลอดจนปรับปรุงประสิทธิภาพทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจน
การพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาของท้องถิ่นด้วย (Indigenous knowledge)

2. การเจริญเติบโตแบบยั่งยืน (Sustainable growth) หมายถึง การพัฒนาในมิติ
ทางกายภาพของเศรษฐกิจที่มีสภาวะที่สมดุลย์และมีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamic) ภายใต้
กรอบที่ไม่กระทบกระเทือนถึงระบบนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม (Daly, H.E., 1991 : 33)
อย่างไรก็ตาม สามารถแบ่งฐานคิดการพัฒนาแบบยั่งยืน ดังนี้

ตารางที่ 1 ฐานคิดการพัฒนาแบบยั่งยืน

ช่วง ค.ศ.	การพัฒนา	องค์แนวคิด
1920 – 1930	การพัฒนาที่เน้นปัจเจกชน (individuality)	เน้นแนวคิดแห่งการพัฒนามิติของ ความความเป็นมนุษย์ชาติ (Humanity)
1930 – 1950	เน้นการพัฒนาสู่สังคมใหม่ (Modern Society) หรือ	เน้นการพัฒนาประเทศโดยองค์รวม (Holistic Development) โดยมุ่งการ พัฒนาบริบทพื้นฐาน ของประเทศทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง รวมทั้งวัฒนธรรม
1950 – 1980	เน้นการพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ (International Understanding)	บุคคลทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่ด้อยพัฒนาจะต้องได้รับ การส่งเสริมทิศทางการพัฒนาจาก องค์กรระหว่างชาติ (International Organizations)
1980 – 2000	การพัฒนาที่มุ่งให้เห็นคุณค่า ของทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resources) ตลอดจนการ นำมาใช้อย่างประหยัดและ เหมาะสม	เน้นการพัฒนาแบบยั่งยืนให้ความสำคัญ กับระบบนิเวศวิทยา (Ecology) วิถีความเป็นมาของ มนุษยชาติ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ช่วง ค.ศ.	การพัฒนา	องค์แนวคิด
2000 →	การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของโลก (Global Structure) การพัฒนาที่เน้นองค์รวม การพัฒนาที่เป็นแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน	เน้นความเป็นโลกเดียวกัน ไร้พรมแดน (Borderless Society) มุ่งการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เน้นโลกาภิวัตน์ และโลกาภิวัตน์อาริยะ Globality Globalism และ Globalization

แม้ว่าการพัฒนาจะมีองค์แนวคิดต่อการพัฒนาในแต่ละด้านแล้ว กลยุทธ์แห่งการพัฒนา ก็คือการมุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความเป็นคน (Manhood) เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนากำลังคน (Manpower) ต่อไปในอนาคตซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติได้เป็นอย่างดีในอนาคต

2.2 มิติแห่งการพัฒนา

ในการพัฒนาทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลายนั้น การศึกษาถูกนำมาเป็นกระบวนการแห่งเพื่อการพัฒนาคนซึ่งเป็นหน่วยสำคัญของสังคม ฉะนั้นการพัฒนาประเทศจึงมีขอบข่ายครอบคลุมการพัฒนากิจกรรมทุก ๆ ด้านของรัฐและเอกชนโดยส่วนรวมการพัฒนาประเทศจะรวมถึงการพัฒนาบริบทพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน กล่าวคือ มิติการพัฒนาทางด้านสังคม มิติการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ มิติการพัฒนาทางด้านการเมืองการปกครอง มิติการพัฒนาทางด้านความมั่นคงของชาติ แต่อย่างไรก็ตาม มิติแห่งการพัฒนาจะมีรายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

2.3 มิติพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มักจะเป็นคำที่ได้ยินอยู่เสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทุกๆ ประเทศให้ความสำคัญแก่คนในชาติเป็นสำคัญ เพราะกำลังของคนในชาติเป็นฐานรากแห่งการพัฒนาในทุกๆ ด้าน แต่โดยภาพรวมแล้วการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จะเป็นการเน้นบุคคลในวัยทำงาน เพื่อให้เกิดทักษะความรู้ ตลอดจนความชำนาญของบุคคลทางด้านวิชาชีพ แต่จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นอกจากจะให้มีความรู้ความสามารถแล้วยังต้องสร้างพฤติกรรมให้บุคคลเหล่านั้นปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมและสถานอันหมายถึงผลดีต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคตอีกด้วย

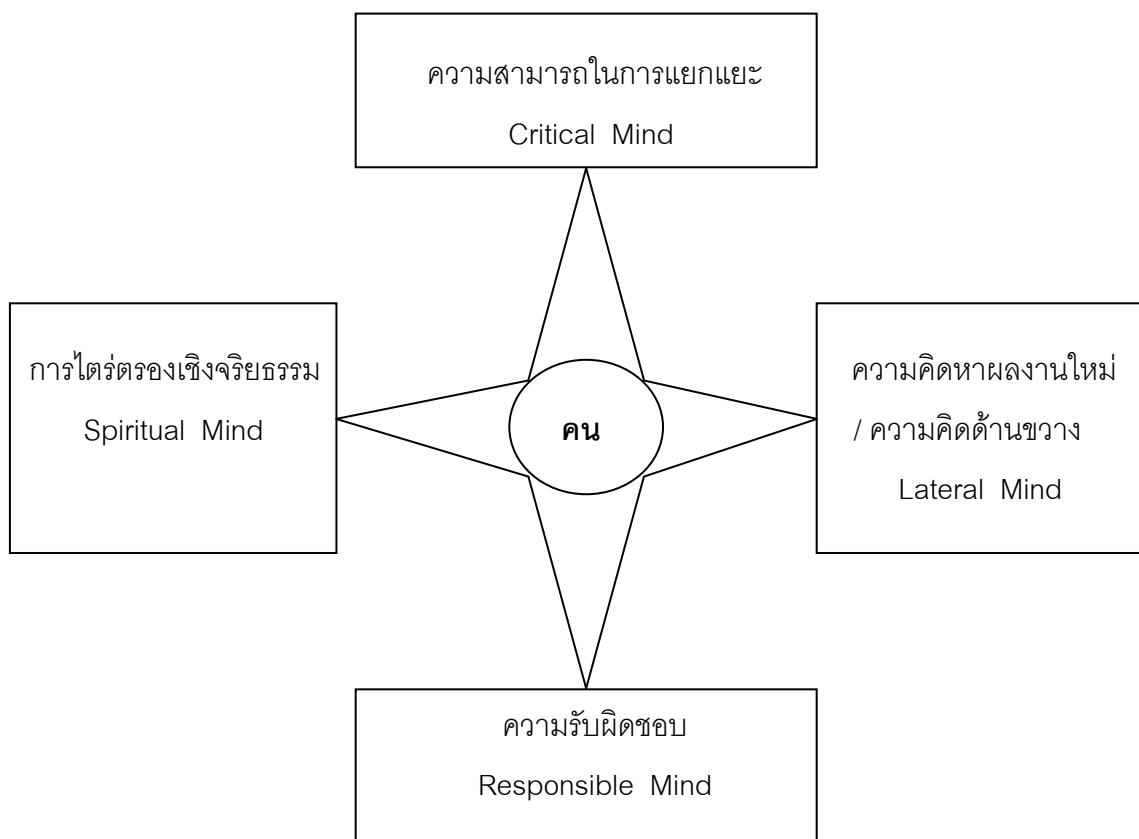
แม้ในปัจจุบันประเทศชาติยังต้องการทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝากความหวังไว้กับสถาบันการศึกษาในผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพราะในสภาวะที่เศรษฐกิจกำลังผันผวนซึ่งทุกประเทศต่างประสบกับปัญหาอยู่ในขณะนี้ ทำให้แต่ละคนต่างพยายามที่จะ “เกาะ” อยู่กับหน่วยงานที่ตนเองใช้ “ทำมาหากิน” กรอไปด้วยความหวาดระแวง ซึ่งดูเหมือนจะต้องเพิ่มการแข่งขันเพื่อให้ประสิทธิภาพการทำงานของตนเองเพิ่มขึ้น มิฉะนั้นคงจะต้องถูก “กำจัด” ให้ออกไปจากองค์กรอย่างง่ายดาย

ด้วยเหตุนี้จึงมีคำถามมากมายกับคำว่า “คุณภาพกำลังคน” มีอะไรเป็นตัวชี้วัด (Indicators) ของการปฏิบัติงาน เพราะกำลังคนที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลในการพัฒนาองค์กรต่อไปในอนาคต ซึ่งเป็นสัญญาณในการพัฒนาประเทศต่อไป ฉะนั้นผู้ที่ก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานและจะเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเข้าทำงาน (Recruitment) จึงควรมีลักษณะดังนี้

1. วุฒิการศึกษา (Academic Qualification) ถึงแม้ว่าจะมีการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี หรือเทียบเท่าวุฒิประถมศึกษาตอนต้น แต่ตลาดแรงงานต้องการ ก็จำเป็นที่ต้องการผู้สำเร็จการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น คือ อย่างน้อยวุฒิที่จะได้รับ คือ ปริญญาตรี แต่ก็ยังมีสถานประกอบการบางแห่ง หรือหลาย ๆ อาชีพที่ยังมีความต้องการวุฒิที่ต่ำกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวมวุฒิปริญญาตรีก็ยังถือว่าเป็น “เกณฑ์มาตรฐาน” ในการคัดเลือกคนเข้าปฏิบัติงาน

2. ความรู้ความสามารถ ประกอบด้วยความรู้และทักษะพื้นฐาน (Capability and Basic Skills) ซึ่งผู้ที่ได้รับพิจารณาเข้าทำงานเป็นอันดับต้น ๆ ต้องมีความรู้ที่สอดคล้องกับงานที่ตนเองสมัคร หนึ่งประสบการณ์ในการทำงานก็ถือว่าเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งถือเป็นคะแนนนิยมด้วยอีกต่างหาก สิ่งที่จะลึ้มเสียมิได้ก็คือ กึ้น (Gut) ซึ่งหมายถึงรวมถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือ ความคิดแนวขวาง การรู้จักแก้ปัญหา ตลอดจนการประยุกต์ความรู้มาใช้ให้ถูกบริบท และมีความใฝ่รู้ เอาใจใส่ต่อองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่มีส่วนในการพัฒนาองค์กรของ

3. บุคลิกภาพ (Characters) จงตระหนักว่า บุคลิกที่ดีมีชัยไปแล้วครึ่งหนึ่ง การสร้างบุคลิกภาพ ที่ปฏิบัติและแสดงออกในทุกอากัปกิริยาควรปราศจากการเสแสร้ง ควรเป็นการแสดงออกที่ออกมาจากใจ (By heart) จะทำให้ผู้จ้างงานประทับใจมากกว่าแต่อย่างไรก็ตามคุณลักษณะของผู้ที่จะก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานนั้นย่อมมาจากการขัดเกลาของสถานศึกษา ดังนั้นทิศทางของการพัฒนาคนเพื่อให้เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานต้องเป็น “คน” ที่มีลักษณะดังนี้

แผนภูมิที่ 1 คุณลักษณะของคนในตลาดแรงงานต้องการ

1. ความสามารถในการแยกแยะ คือ การคิดพิจารณาถึงความเป็นเหตุเป็นผลและสมเหตุสมผล (Reasonable and Rational) ของการปฏิบัติ เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจต่อการทำงาน

2. ความคิดหาผลงานใหม่ หรือ ความคิดด้านขวาง ถือว่าเป็นสิ่งท้าทายต่อการ
เสนองานใหม่ นั่นคือการคิดอย่างสร้างสรรค์และพ้นไปจากกรอบเดิมที่มีอยู่

3. ความรับผิดชอบ พระเจ้าหลุยส์ที่ 18 ของประเทศฝรั่งเศส เคยตรัสไว้ว่า
“ความรับผิดชอบและความตรงต่อเวลา เป็นแนวนโยบายที่ยิ่งใหญ่” เพราะฉะนั้น เมื่อมี
โอกาสเข้าไปทำงานควรเป็นสิ่งที่พึงตระหนัก

4. การไต่ตรองเชิงจริยธรรม เป็นสมรรถนะของบุคคลที่สามารถแยกแยะได้ว่า
การปฏิบัติงานใด ๆ เป็นสิ่งที่ควรหรือไม่ควร เหมาะสมหรือไม่ เพื่อเป็นฐานในการปฏิบัติ
เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร (ธงชัย สมบูรณ์, 2546 : 12 - 13)

ฉะนั้น บทบาทที่ถือว่าเป็นกำลังสำคัญของชาติควรจะมีลักษณะดังกล่าว แต่อย่างไร
ก็ตาม สามารถสรุปได้ว่าต้องเปี่ยมไปด้วยภูมิรู้ ภูมิธรรม และภูมิฐาน

แต่อย่างไรตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพคนคือ การสร้าง
กระบวนการทางด้านศักดิ์ศรีด้วย ดังบทความของ ธงชัย สมบูรณ์ เรื่อง”ศักดิ์ศรีของคนไทย :
มิติแห่งการพัฒนาจากรากหญ้า” ซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

หลังจากที่มีการประชุมเกี่ยวกับศักดิ์ศรีของมนุษยชาติในรายงานการประชุมเรื่อง
ศักดิ์ศรีของมนุษยชาติถูกหยิบยกขึ้นมาเป็น “สาระแรก” ในการสร้าง “พื้นที่” ตามปฏิญญา
สากลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน (Human Right) ข้อที่ 1 ว่า “มนุษย์ทุกคนเกิดมามีอิสระ
ศักดิ์ศรี และสิทธิเท่าเทียมกัน มนุษย์ทุกคนเพียบพร้อมด้วยเหตุผล และจิตสำนึก ควรปฏิบัติ
ซึ่งกันและกันด้วยจิตวิญญาณ ด้วยความเป็นพี่น้องซึ่งกันและกัน จึงเป็นที่ตระหนักว่า
มนุษยชาติทุกเผ่าพันธุ์ควรได้รับการยกย่องเท่ากัน แต่ปรากฏว่าการณ์ทางด้านสังคมแล้วหา
เป็นเช่นนั้นไม่ ด้วยเหตุผลที่ประเทศที่เจริญแล้วต่างคิดว่าตนเองมีศักดิ์ศรีมากกว่าประเทศด้อย
พัฒนาและประเทศเหล่านี้ก็ถูกมองแบบตราปว่า “ยากจนทางความคิด” เช่นเดียวกันกับ
ประเทศไทยอันเป็นที่รักของผู้เขียน คนในเขตเมืองที่มองและ “คิดไปเอง” ว่าตนเองมีวัฒนธรรม
และศักดิ์ศรีมากกว่าคนพื้นที่ “ชายขอบ” หรือ “ขอบนอกสุด” แต่โดยธรรมชาติศักดิ์ศรีของ
มนุษย์ย่อมเท่ากัน มนุษย์ดีค่าของมนุษย์เองต่างหาก

คนไทยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ชนบท แต่พวกเขาเหล่านั้นก็ถูกมองว่าด้อยแห่งศักดิ์ศรี
ความคาดหวังจากระบบการศึกษาเท่านั้นที่จะเป็นตัว “ถ่ายเปลี่ยน” (Transition) ให้ดีขึ้น แต่
การศึกษาที่พวกเขาได้สรรสร้างขึ้นมาก็เป็นเพียงการผลิตซ้ำแห่งกลไกการศึกษาบางยุคบาง
สมัย ทำให้ศีลธรรมพื้นฐานสำคัญของสังคมเสื่อมถอยลง เพราะศีลธรรมพื้นฐานย่อมสร้าง
1) ศักดิ์ศรี 2) ความเป็นมนุษย์ 3) สิทธิมนุษยชน เพราะกระบวนการสร้างศักดิ์ศรีของคน
ไทย โดยเฉพาะระดับรากหญ้านั้น ควรได้รับการยกขึ้นมาพัฒนาในมิติดังนี้

1. ยกระดับความรู้ของคนในแต่ละระดับอาชีพ โดยเฉพาะอาชีพทางการเกษตรกรรมที่เป็นสื่อทางด้านอัจฉริยภาพท้องถิ่น
  2. พัฒนาความสุขในระดับโลกิยะของคนในชนบท คือ ความสะดวกสบายต่าง ๆ ทางกายภาพ
  3. การสร้างการเรียนรู้เพื่อจิตใจที่รักตนเองมากขึ้นเป็นการเรียนจากชีวิตคนที่แอบแฝงพลังแห่งศรัทธาในมนุษย์ด้วยกัน (Hidden Faith Humanization)
  4. กระบวนการที่ดีที่สุดเห็นจะเป็นความ “ติดตัว” (Innate) ในฐานะจิตว่ามนุษย์เท่าเทียมกันด้านศักดิ์ศรี
  5. กระบวนการศึกษาที่ “ใส่ไป” ใน “พื้นที่ของคนชนบท” คือ ไม่ควรเอาตำราเป็นบทตั้ง แต่ควรเอาชีวิตเป็นบทตั้ง
- กระบวนการดังกล่าว เป็นเพียงส่วนย่อยซึ่งคล้ายกับการแยกแยะ (Segmental) จากองค์รวมแต่อะไรก็ตามคงไม่ดีไปกว่าการสร้างญาณวิทยาในพื้นที่ใหม่ในศักดิ์ศรีของคนไทยทุกผู้ทุกนาม (ธงชัย สมบูรณ์, 2546 : 9)
- ฉะนั้น องค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาประเทศก็มาจากคนในชาติที่ต้องรับ “สิ่งดี ๆ” แต่อย่างน้อยรัฐบาลต้องให้สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานด้านต่างๆ จะคงเป็นสารัตถะแห่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างแท้จริง

2.4 มิติการพัฒนาทางด้านสังคม

สังคมและวัฒนธรรมของประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่ด้อยพัฒนาต่างก็มีความเหมือนและมีความแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปสังคมหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วย

1. โครงสร้างของสังคม (Structure)
2. รูปแบบ (Format)
3. กระบวนการปฏิบัติ (Pattern)
4. สมาชิกของสังคม (Member)

ซึ่งการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมนั้นจำเป็นต้องพัฒนาในทุกๆ ด้านที่กล่าวมาแล้วไม่ว่าจะด้านโครงสร้างของสังคมที่จะต้องมีการสร้างที่แข็งแกร่งโดยเฉพาะโครงสร้างด้านเศรษฐกิจซึ่งจะส่งผลต่อการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนในชาติให้มีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น ส่วนการพัฒนาทางด้านรูปแบบของสังคมนั้นจะมุ่งเน้นให้ประชาชนมีความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ นั้นนำไปสู่กระบวนการทางประชาธิปไตย แต่การพัฒนาทางด้านกระบวนการปฏิบัติทางสังคมแบ่งเป็นการพัฒนาการสร้างวัฒนธรรมใหม่ได้กลมกลืน กับสภาพแวดล้อมของสังคมที่มีการ

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาสังคมตามแนวคิดขององค์การวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) มีความหมาย 2 ประการ คือ

1. การพัฒนาสังคม หมายถึง การยกระดับความเป็นอยู่ การจัดความยากจนขั้นแค้นและการขยายบริการทางสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต
2. การพัฒนาสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในสังคมทั้งนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างจากสังคมสถิตย์มาเป็นสังคมซึ่งมีความหมายต่อเนื่องกันระหว่างช่วงชั้นทางสังคม ซึ่งสมาชิกสามารถเคลื่อนย้ายไปมาได้มีการกระจายโอกาสให้เข้ามามีส่วนในกิจการของประเทศ และมีความคาดหวังโดยทั่วไปที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง (ชนิตา รัชกุลพลเมือง, 2532 : 123) ดังนั้นการพัฒนาทางสังคมนี้นอกจากจะเป็นเรื่องสังคมโดยส่วนรวมแล้วยังหมายถึงคุณภาพชีวิตของปัจเจกบุคคลด้วย

2.5 มิติการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ

เป็นที่ทราบดีแล้วว่าทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนาหรือประเทศด้อยพัฒนานั้นต่างมุ่งเน้นที่จะพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ โดยมีการปรับปรุงสวัสดิการในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การปรับปรุงสวัสดิการ สำหรับประชาชนที่มีรายได้น้อย
2. การขจัดปัญหาความยากจนของคนส่วนใหญ่ อันเนื่องมาจากการไม่รู้หนังสือ (Illiteracy) โรคภัยไข้เจ็บ (Disease)
3. การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของการผลิตและผลิตผล (Productivities) ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงโครงการผลิตด้านเกษตรกรรมไปสู่การผลิตทางด้านอุตสาหกรรม
4. จะต้องมีการจัดองค์การในระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการจ้างงานให้อยู่สถานะที่เหมาะสม กล่าวคือ ต้องเน้นการจ้างแรงงานผู้ที่อยู่ในวัยทำงานมากกว่าที่จะจ้างเฉพาะคนกลุ่มน้อยที่ได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ
5. การทำให้ประชาชนกลุ่มต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับทิศทางหรือแนวทาง (means) ในการปรับปรุงสวัสดิการ รวมทั้งการตัดสินใจทางด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (Kindleberger, C.P. and Herrick, B., 1977 : 1)

แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งของประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่ด้อยพัฒนาต้องอาศัยปัจจัย (Factors) หลายอย่างทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงปัจจัยที่มี

1. การสร้างทุน (Capital Accumulation)
2. การเจริญเติบโตของประชากร (Population Growth)
3. การค้นพบทรัพยากรธรรมชาติใหม่ๆ (Discoveries of New natural

Resources)

4. ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (Technological Process)

ทุน บทบาทของทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นมีลักษณะแตกต่างกับปัจจัยอื่นๆ ในแง่ว่าถ้ามีการสะสมทุนเพิ่มขึ้นรายได้ประชาชาติจะเพิ่มขึ้น แต่เงินสำหรับการลงทุนต่อไปจะน้อยลง ทั้งนี้เพราะการที่จะมีทุนเพิ่มขึ้นรายได้ประชาชาติจะเพิ่มขึ้น เมื่อประชาชนพากันเก็บออมเงินทองที่มีอยู่ก็จะไม่นำออกลงทุน ผลก็คือทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจนั้นเกิดชะงักงัน ดังนั้นเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีการขยายหรือเติบโตต่อไปจำเป็นต้องมีการใช้ปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือไปจากทุน ทุนนี้จะไม่ช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจมากนักถ้าไม่นำออกมาใช้ในการออกทุนต่างๆ

การเจริญเติบโตของประชากร การพัฒนาเศรษฐกิจย่อมต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ แต่การเพิ่มขึ้นของประชากรอาจช่วยให้การพัฒนานั้นดียิ่งขึ้นหรืออาจเป็นอุปสรรคที่ทำให้รายได้ต่อหัวและรายได้ประชาชาติลดลง ถ้าประเทศใดจำนวนประชากรยังมีน้อยไม่ถึงจุดพอดี (Optimum) การเพิ่มขึ้นของประชากรจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ แต่ถ้าประเทศเหล่านั้นมีประชากรมากเกินไปก็จะทำให้ผลผลิตต่อหัวหลังจากบริโภคแล้วลดลง เพราะแย่งกันกินกันใช้ การพัฒนาเศรษฐกิจก็ชะงักและไม่ก้าวไปเท่าที่ควร นอกจากนี้คุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ก็มีส่วนสำคัญมากสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจเพราะถ้าประเทศใดมี ประชากรที่มีความรู้ความสามารถ ก็จะช่วยให้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและสามารถแสวงหาปัจจัยอื่นๆ มาประกอบในการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ กล่าวอีกนัยหนึ่งถ้าประเทศใดมีทรัพยากรมนุษย์ที่ดีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจก็จะมีมากขึ้น แม้ว่าจะขาดแคลนปัจจัยอื่นๆ ก็ตาม

การค้นพบทรัพยากรธรรมชาติใหม่ๆ มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจมาก ทั้งนี้เพราะล้าพังทรัพยากรธรรมชาติที่ได้มีการค้นพบแล้ว แม้จะมีจำนวนมากแต่สักวันหนึ่งก็ย่อมจะหมดไป ดังนั้นจึงต้องมีการค้นคว้าและแสวงหาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติใหม่ๆ ตลอดไป จนกว่าทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้จะสูญสิ้นไปจากโลก การค้นพบทรัพยากรธรรมชาติใหม่ๆ ช่วยให้นักลงทุนสนใจและมีความต้องการที่จะลงทุนเพราะเป็นหลักประกันได้ว่าเมื่อนักลงทุนใช้

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การพัฒนาเศรษฐกิจในยุคปัจจุบันต้องอาศัยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากและต้องเป็นความก้าวหน้าที่เพิ่มขึ้นหรือดีกว่าเทคโนโลยีที่มีอยู่ จึงจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นๆ ประเทศที่ด้อยพัฒนานอกจากจะขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ ขาดแคลนทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพสูง ขาดแคลนทุนที่จะนำมาลงทุนซื้อหาเครื่องจักรทันสมัยแล้วยังขาดแคลนเทคนิคใหม่ๆ ที่จะนำมาปรับปรุงช่วยให้ผลผลิตได้มากขึ้น เช่น การทำนา ยังคงใช้วิธีโบราณซึ่งล่าช้าได้ผลน้อยแทนที่จะใช้เครื่องจักรใหม่ๆ ที่ช่วยให้ได้ผลงานที่มากและรวดเร็วยิ่งขึ้น การเก็บเกี่ยวข้าวยังใช้กำลังคนแทนที่จะใช้เครื่องจักรเก็บเกี่ยว ทำให้ได้ผลไม่เต็มที่ การนำเอาเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในกิจการต่างๆ นั้นจำเป็นที่ผู้ใช้ต้องมีความรู้ความสามารถในการใช้ แต่ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายไม่มีกำลังคนที่มีความสามารถและความรู้พอ เช่น การนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์มาใช้แทนกำลังคนซึ่งก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงมาก ทำให้ได้ปริมาณงานมากกว่าการใช้กำลังคน แต่คอมพิวเตอร์นั้นจำเป็นต้องได้คนที่มีความรู้ที่จะใช้เป็น มิฉะนั้นผลเสียที่ได้รับมีมากกว่าผลประโยชน์ ดังนั้นความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะมีประโยชน์มากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจแต่จำเป็นต้องมีคนที่มีความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีนั้นๆ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ซึ่งบุคคลที่มีความรู้เช่นนั้นไม่มากพอในประเทศที่กำลังพัฒนาจึงเป็นสาเหตุอันหนึ่งที่ทำให้ประเทศต่างๆ มีความเหลื่อมล้ำมากขึ้น

จากปัจจัยการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งสี่ประเภทดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่เป็นทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญมาก เพราะเป็นตัวการสำคัญในการที่จะใช้ปัจจัยอื่นๆ ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ปัจจัยที่เป็นทรัพยากรมนุษย์นั้นต้องการการศึกษาอบรมให้มีความรู้เพื่อที่สามารถนำเอาปัจจัยอื่นๆ มาใช้ประกอบในการพัฒนาเศรษฐกิจ ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญ

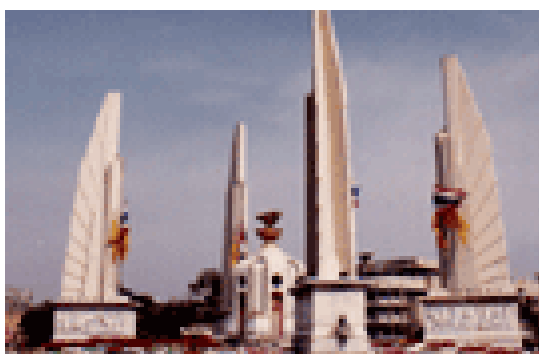
ในการพัฒนาประเทศเป็นลูกโซ่เชื่อมโยงกัน (วิจิตร ศรีสอาน, ณรงค์ศักดิ์ ชนวิบูลย์ชัย และ สิริวรรณ ศรีพหล, 2524 : 75 - 76)

จากปัจจัยการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งสี่ประเภทดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่เป็นทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญมาก เพราะเป็นตัวการสำคัญในการที่จะใช้ปัจจัยอื่นๆ ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด ฉะนั้นทรัพยากรมนุษย์ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่ด้อยพัฒนาทั้งหลายต้องมีการจัดการศึกษาอบรมให้มีความรู้อย่างถูกวิธีเพื่อนำไปประกอบการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจต่อไปในอนาคต ดังนั้นการศึกษาจึงมีความสำคัญในการพัฒนาประเทศเป็นลูกโซ่เชื่อมโยงกัน

2.6 มิติการพัฒนาทางด้านการเมืองและการปกครอง

กล่าวได้ว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐบาลทุกๆ ประเทศที่จะต้องมุ่งพัฒนาเมืองการปกครองเพื่อระงับข้อขัดแย้งระหว่างบุคคลความขัดแย้งมักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอในสังคมมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่ด้อยพัฒนาก็ตาม นอกจากนี้สถาบันการเมืองการปกครองยังมีหน้าที่คุ้มครองบุคคลได้ปลอดภัยพ้นจากการละเมิดใดๆ และได้รับหลักประกันให้สิทธิเสรีภาพ ตลอดจนหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ส่งเสริมความมั่นคงและสวัสดิการทางสังคมโดยวิธีบัญญัติกฎหมายขึ้นใช้ และควบคุมให้มีการปฏิบัติตามกฎหมาย

กล่าวโดยความเป็นจริงการพัฒนาทางด้านการเมืองการปกครองของประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนาย่อมมีข้อเหมือนและข้อแตกต่างดังนี้

ตารางที่ 2 ข้อเหมือนและข้อแตกต่างของพัฒนาการทางการเมืองการปกครองของ
ประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา

ข้อเหมือน (Similarities)	ข้อแตกต่าง (Differentiation)
<ol style="list-style-type: none"> 1. ทั้งสองกลุ่มประเทศพยายามปลูกฝังระบบการปกครองของตนเองแก่สมาชิกในชาติ (Political Socialization) 2. ต่างมุ่งมั่นในการรักษาเสถียรภาพทางการเมือง (Political Stability) ของตนเองทั้งสองกลุ่มประเทศ 3. ทั้งสองกลุ่มประเทศต่างมุ่งมั่นในการให้ข้อความรู้ทางการเมืองการปกครองของประเทศอย่างมีระบบ (Political Orientation) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้รับการครอบงำให้เป็นเมืองบริวาร (Satellites) หรือกึ่งบริวาร (Semi-periphery) 2. ประเทศที่ด้อยพัฒนาส่วนมากตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศที่พัฒนามาก่อน ทำให้ต้องรับรูรูปแบบการปกครองมาด้วย 3. มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะทางการเมืองบ่อยในกลุ่มประเทศที่ด้อยพัฒนา 4. ระบบการเมืองของประเทศด้อยพัฒนาส่วนมากมาจากทหาร

จะได้ว่าโดยภาพรวมการทางการเมืองการปกครองของทั้งสองกลุ่มประเทศพัฒนาแล้วและกลุ่มประเทศด้อยพัฒนานั้นมุ่งสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) ที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของการพัฒนาทางการเมืองวัฒนธรรมทางการเมืองจะหมายถึง ทักษะคติ ค่านิยม และความเชื่อหรือความมุ่งมั่นที่ผู้คนมีต่อระบบการเมืองหรือส่วนต่างๆ ของระบบการเมืองและต่อบทบาทของตนเองในระบบการเมืองนั้นๆ โดยทั่วไปแล้ววัฒนธรรมการเมืองหลักๆ มี 3 ประเภท คือ

1. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเดิม หรือวัฒนธรรมทางการเมืองแบบท้องถิ่นชนเผ่า (Parochial political culture) นั้นได้แก่วัฒนธรรมทางการเมืองที่ยึดถือวิธีปฏิบัติและขนบธรรมเนียมของท้องถิ่นของชุมชน หรือชนเผ่าเป็นเครื่องตัดสินหรือเกณฑ์ในการตัดสินหัวข้อในการขัดแย้งต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอัตตาหรือไพร่ฟ้า (Subject political culture) จะเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่ผู้ปกครองจะเป็นผู้ออกคำสั่งหรือออกกฎของสังคม กฎหมาย และผู้ถูกปกครองจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งโดยไม่มีสิทธิ์โต้แย้งมากนักโดยทั่วไปวัฒนธรรมทาง

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมหรือมีพลเมืองดี (Civic or participant political culture) ได้แก่วัฒนธรรมทางการเมืองที่ผู้อยู่ใต้ปกครองสามารถเลือกตั้งควบคุมถอดถอนผู้ปกครอง ลักษณะเด่นของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้คือทั้งสองฝ่ายมีโอกาสได้ปรึกษาหารือเพื่อแก้ปัญหาของชุมชนหรือประเทศชาติด้วย

จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศด้อยพัฒนาต่างมีผลเอื้อต่อการพัฒนาทางการเมืองการปกครองโดยส่วนใหญ่ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมหรือแบบพลเมืองดีนั้นจะพบมากในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองแบบอื่น ๆ จะมีการผสมผสานใช้ในกลุ่มประเทศที่ด้อยพัฒนาแล้วแต่ทั้งนี้และทั้งนั้นต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของประเทศและสภาวะที่มีการเปลี่ยนแปลง

2.7 มิติการพัฒนาทางด้านความมั่นคงของชาติ

ความมั่นคงของชาติเป็นสิ่งที่ทั้งสองกลุ่มประเทศให้ความสำคัญเป็นพิเศษ เพราะความมั่นคงของชาติจะนำมาสู่การพัฒนาประเทศไทยองค์รวม (Holistic Development) เราสามารถพิจารณาความมั่นคงของชาติที่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหรือปัจจัยดังนี้

1. การลดความขัดแย้งระหว่างบุคคลในชาติ การระงับข้อขัดแย้งบางครั้งอาจจะเป็นไปอย่างไม่ยุติธรรม และเมื่อเกิดการขัดแย้งขึ้นมาบุคคลมักจะมองเหตุผลในลักษณะที่เข้าข้างตนเอง ผลที่ตามมาคือ การเข้าทำร้ายซึ่งกันและกัน โดยการใช้กำลังอาวุธซึ่งมีผลต่อการทำลายทรัพย์สินของชาติด้วย ฉะนั้นเมื่อเกิดความขัดแย้งของบุคคลในชาติจึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลของทั้งสองกลุ่มประเทศต้องพยายามลดความขัดแย้งนี้ให้ได้

2. การพยายามสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาติ (International Relations) โดยปราศจากการรุกรานซึ่งกันและกัน จากประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติในแต่ละชาติแต่ละนครรัฐจะมีการรบพุ่งเพื่อสร้างอำนาจและการพลังของรัฐ ให้มีความเข้มแข็งและสามารถที่จะดำรงอยู่แห่งความเป็นรัฐ เช่นเดียวกันกับประเทศที่ด้อยพัฒนาทั้งหลายต่างย่อมได้รับการเป็นมิตรภาพจากประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยภาพรวมแล้วก็สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาติ นอกจากจะนำไปสู่ความสันติของชุมชนโลกแล้ว (Global Peace) ยังนำไปสู่การพัฒนาสังคมโลกให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกันอีกด้วย

3. การเคารพอธิปไตย (Sovereignty) แห่งรัฐโดยเฉพาะแห่งความยุติธรรม (Justice) ความเป็นปึกแผ่น (Solidarity) ความมีเสรีภาพ (Liberty) ศักดิ์ศรี และความเป็นมนุษย์ชาติ (Dignity)

4. การยอมรับนับถือทุกชีวิตโดยปราศจากการดูถูกชาติวงศ์ (without ethnocentrism) หรือแม้แต่เผ่าพันธุ์ จากอดีตที่ผ่านมาโดยเฉพาะกรณีของประเทศไทยที่ถือว่าเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วที่มีการติดต่อกับชาวต่างชาติตะวันตก (อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน โปรตุเกส เป็นต้น) ทำให้ประเทศเหล่านั้นมองความเป็นศิวิไลซ์ (Civilization) ของประเทศค่อนข้างน้อย

5. การปฏิบัติความรุนแรง (Practice active non-violence) โดยลดความรุนแรง ทั้งทางด้านกำลังทหารเข้าโจมตีซึ่งกันและกัน ปัจจุบันนี้ทั้งประเทศที่พัฒนาแล้ว และประเทศที่กำลังพัฒนาต่างก็มีขีปนาวุธ ซึ่งพร้อมที่จะเกิดสงครามได้ทุกเวลา (<http://www3.unesco.org/manifesto2000/uk/uk,1 : 2>)

จะเห็นได้ว่าความมั่นคงของชาติทั้งประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่ด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนา ต่างก็ส่งผลการพัฒนาประเทศโดยรวม โดยเฉพาะการมุ่งพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ให้สามารถดำรงอยู่ได้โดยปราศจากการต่อสู้และแข่งขัน แต่ในทางตรงกันข้าม มุ่งมั่นในการพัฒนาซึ่งกันและกันโดยปราศจากการเอารัดเอาเปรียบมุ่งสู่เส้นทางการพัฒนาพร้อม ๆ กัน

2.8 มิติการพัฒนาทางด้านความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ

การพัฒนาทางด้านนี้ประเทศต่าง ๆ ต้องพึ่งพาอาศัยองค์กรระหว่างประเทศหรือองค์กรสากลนั้นมีมากมายหลายองค์กร ซึ่งล้วนแล้วมีหน้าที่แตกต่างกันออกไป ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละองค์กรที่ได้วางไว้ เช่น องค์กรสหประชาชาติ (United Nations - UN) ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักคือ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของประเทศต่าง ๆ และการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ประเทศสมาชิก ดังจะเห็นได้จากการส่งกองกำลังทหารเข้าไปควบคุมสถานการณ์ความขัดแย้งของกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศรวันดา เป็นต้น องค์กรที่เกิดการความร่วมมือของประเทศต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์ทางด้านเศรษฐกิจ การค้าระหว่างประเทศที่มีบทบาทบนเวทีโลกที่สำคัญคือ องค์กรการค้าโลก (World Trade Organization - WTO) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางในการดำเนินกิจกรรมทางด้านเศรษฐกิจเพื่อให้ได้ความเป็นธรรมบนพื้นฐานของการแข่งขันในตลาดโลก ดังจะเห็นได้จากการร่วมมือกันปกป้องสิทธิผลประโยชน์ทางการค้าของประเทศสมาชิก ซึ่งองค์กรนี้ คือ ประชาคมเศรษฐกิจร่วมยุโรป

องค์กรสากลอีกองค์กรหนึ่งที่จะกล่าวถึงคือ องค์กรการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Educational Scientifics Cultural Organization - UNESCO) ซึ่งมีบทบาทโดดเด่นในการพัฒนาการเรียนรู้อันรุ่งเรืองของประชากรโลกทั้งทางตรงและทางอ้อม

แม้ว่าบทบาทของแต่ละองค์กรสากลจะแตกต่างกันไปแต่ทุกองค์กรต่างก็มีส่วนในการเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศให้เกิดขึ้น ซึ่งบทบาทดังกล่าวนี้ได้แก่

1. ส่งเสริมให้ทุกประเทศมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกันในด้านต่าง ๆ

มุ่งส่งเสริมให้ทุกประเทศได้มีโอกาสในการที่จะเรียนรู้ซึ่งกันและกันทั้งในด้านภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง เพื่อขจัดปัญหาความไม่เข้าใจกัน และสร้างความเข้าใจในบริบทของกันและกัน อันจะเป็นเส้นทางสู่มิตรภาพ ซึ่งส่งผลให้นานาประเทศสามารถสร้างความสัมพันธ์ในทางที่พึงประสงค์ต่อกัน

ความเข้าใจซึ่งกันและกันของนานาประเทศ จะช่วยให้สังคมโลกเกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต การศึกษา พัฒนาการทางการเมืองการปกครอง ทั้งยังช่วยขจัดความไม่เข้าใจกัน ลดความขัดแย้งระหว่างประเทศ อันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ และสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคมโลก

2. การสนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ สามารถสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันในทุกด้าน

องค์กรสากลมุ่งให้การสนับสนุนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้นานาประเทศสามารถสร้างความเข้าใจอันดีเพื่อประโยชน์ของสังคมโลกในการให้การสนับสนุน เช่น จัดตั้งองค์กรต่าง ๆ เพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับภูมิภาค นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือในภูมิภาคนั้น ๆ อีกด้วย

อย่างไรก็ตามบทบาทขององค์กรสากลในการเสริมสร้างให้นานาประเทศเกิดความเข้าใจอันดีต่อกันนั้น ควรที่จะคำนึงถึงบริบทด้านอื่น ๆ มาพิจารณาประกอบด้วย เช่น ความต้องการ ตลอดจนอธิปไตยของแต่ละประเทศ มิฉะนั้นหากเปรียบเทียบความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศเป็นโมเสดชิ้นเล็ก ๆ ที่กำลังต่อกันเป็นรูปร่าง ความปรารถนาดีขององค์กรสากลต่าง ๆ ก็อาจจะเปรียบเสมือนลิ่มที่ตกลงไปบนโมเสด ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้เช่นกัน (ธงชัย สมบูรณ์, 2541 : 6 - 8)

สรุป

การพัฒนาจะเป็นบ่อเกิดแห่งความเจริญงอกงามของสังคมโดยส่วนรวม แต่สิ่งนั้นย่อมเป็นผลมาจากแนวนโยบายของรัฐที่ต้องการพัฒนาส่วนย่อย (segments) ของสังคมส่วนใดก่อน ในการกลับกันประชาชนในชาติย่อมอยู่ในสภาวะ “สมยอม” ต่อการพัฒนาที่ถูกจับให้ “เดิน” ตามรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยตั้งปรากฏออกมาให้เป็นกรณีศึกษาได้เป็นอย่างดี และเชื่อว่าสิ่งนี้จะปรากฏอยู่ตลอดไป

บรรณานุกรม

- เกื้อ วงศ์บุญสิน. ประชากรกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ชนิตา รัชทรัพย์เมือง. การศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2532.
- ธงชัย สมบูรณ์. “ศักดิ์ศรีของคนไทย : มิติแห่งการพัฒนาจากรากหญ้า”. **ข่าวบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. 7 : 8 (มกราคม 2547) : 9.
- _____. “บัณฑิต : ความต้องการของตลาดแรงงาน.” **ข่าวบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง**. 7 : 6 (พฤศจิกายน 2546) : 12 - 13.
- _____. “บทบาทหน้าที่ขององค์กรสากลในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ”. **ข่าวบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง**. 2 : 3 (สิงหาคม 2541) : 8.
- วิจิตร ศรีสอ้าน ณรงค์ศักดิ์ ธนวิบูลย์ชัย และ สิริวรรณ ศรีพหล. เอกสารการสอน **ชุดวิชา 20201: พัฒนศึกษา เล่มที่ 1 หน่วย 1 – 8**. (พิมพ์ครั้งที่ 15) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2539.
- Daly, H. E. “Sustainable Development From Concept and Theory to Operational Principles” in King, D. & Berstam, M.S. (eds.) **Resources, Environment and Population**, Vol 16. New York: The Population Council, 1991.
- Kindleberger, C.P & Herrick, B. **Economic Development** (3 rd. ed). Tokyo: McGraw – Hill, Ltd., 1977.
- Jacobs, N. **Modernization Without Development : Thailand as Asian Case Study**. New York: Praeger Publishes, 1971.
- www3.unesco.org/manifesto2000/uk/uk : 1 – 2.